

Pirma dalis

1866 M. GEGUŽĖ

Į tą pačią upę du kartus neįbrisi.

HERAKLEITAS, „Fragmentai“

Esame sukurti padarai, pusiau pramanyti.

MERĖ ŠELI, „Frankenšteinas“, 1823 m.

Nelė

Viskas prasideda nuo skelbimo, prikulto prie ažuolo.

– Jaspero Jupiterio „Stebuklų cirkas“! – surinka kažkas.

– Kas tai?

– Puikiausias vaidinimas pasaulyje!

Visi grūdasi į priekį, nepatenkinti bamba, šūkauja. Moteris suspinga:

– Saugok savo sparnus!

Pro tarpus tarp pažastų Nelė probėgšmais pamato afišos kraštelį. Spalva rėžia akį: skaisčiai raudona, auksiniais apvadais. Barzdotos moters iliustracija. Ji vilki raudoną liemenę, prie batų jai prisegti auksiniai sparnai. „Paukštė giesmininkė Stela, barzdota lyg meška!“ Nelė pasilenkia arčiau stengdamasi pamatyti visą afišą, perskaito raitytomis raidėmis užrašytus žodžius. „Mažylė, garsioji monstrė“ – milžiniškas pilkas padaras ilgu snukiu. „Vello milžinė Brunetė. Mažiausias pasaulyje įdomybių muziejus“ – balto krokodilo stiklainyje piešinys, gyvatės išnara.

Afišos viršuje lanku išriestas vyro veidas, tris kartus didesnis už bet kurį iš kitų pasirodymo dalyvių. Jo ūsai užraityti į du aštirus skliaustus, lyg žaibą laiko lazdelę. „Cirko vadovas Jasperas Jupiteris, – perskaito ji, – pristato stulbinančią gyvų keistenybių trupę...“

– Kas yra gyva keistenybė? – klausia ji brolio.

Jis nieko neatsako.

Ten stovėdama ji užmiršta, kaip be paliovos pjauna ir riša našlaites bei narcizus, kaip ištinsta rankos nuo nesuskaičiuojamų bičių įgėlimų, o pavasario saulė taip kepina odą, kad ši atrodo apšutinta. Joje suliepsnoja nuostaba. Cirkas atvyksta čia, į jų mažą kaimelį. Jis įsitaisys druskos išbalintuose laukuose už kaimo, nuspalvins dangų įmantrių spalvų dėmėmis, pažers žonglierių peilių, egzotiškų gyvūnų ir merginų, kurios pasipūtusios vaikščios gatvėmis, tarsi šios būtų jų nuosavybė. Ji prisispaudžia arčiau brolio, klausosi klausimų lavinos. Aidi aikčiojimai, šūksniai.

– Kaip jie priverčia pudelius šokti?

– Beždžionė, aprenpta lyg galantiškas kavalierius!

– Ar ta moteris išties barzdota?

– Ten pelių kailiukai. Ten neabejotinai kljais prilipdyti pelių kailiukai.

Nelė spokso į afišą – jos užraitais puoštus kraštus, ryškias spalvas, tviskančius užrašus – ir stengiasi deginte išdeginti ją galvoje. Norėtų ją turėti. Ji norėtų partykinti čia sutemus, ištraukti vinis – atsargiai, kad neperplėštų popieriaus – ir žiūrėti į ją kada panorėjusi, studijuoti tuos keistus žmones taip kruopščiai, kaip įninka į Biblijos medžio raižinius.

Atrakcionai dažnai statydavosi palapines gretimuose miestuose, bet niekada jų kaime. Jos tėvas net buvo Sangerio* cirke, kai šis gastroliavo Hastingse. Jis pasakojo apie berniukus dažytomis lūpomis, vyrus, kurie jojo arkliais galva žemyn ir šaudė pistoletais į alaus bokalus. *Stebuklai, kuriais nepatikėtumėte. O jau prostitutės – jos aptarnaus tavę taip pigiai kaip kokia Braitono mergiotė.*

* George S. Sanger (1825–1911) – anglų cirko savininkas. (Čia ir toliau – *vert. past.*)

Laukuose iš lūpų į lūpas buvo piktdžiugiškai pranešamos naujienos apie nelaimės. Dresuotojus sudraskydavo liūtai, lynu vaikštančios merginos užsimušdavo nukritusios, ugnis pasiglemždavo visą palapinę ir iškepėdavo žiūrovus joje, banginiai išvirdavo savo baseinėliuose.

Riksmi nurimsta, pasigirsta balsas:

– Tu irgi dalyvauji?

Šaukia Lenis, dėžių dirbėjas, rudi plaukai užkritę jam ant akių. Išsišiepęs, tartum tikėtusi, kad visi prie jo prisidės. Aplink jį stovintieji nuščiūva, padrąsintas jis kalba jau garsiau:

– Parodyk mums, kaip stovi ant rankų! Kol pamatysim kitus stebuklus.

Matydama, kaip krūpteli brolis, Nelė iš pradžių pamano, kad Lenis kreipiasi į jį. Bet tai neįmanoma: Čarlis niekuo ypatingu nepasižymi, o Lenis stebi ją, jo žvilgsnis slenka jos rankomis ir skruostais.

Tvyro tylą, ją pertraukia tik šnabždesiai.

– Ką jis sakė?

– Negirdėjau!

Žmonės mindžikuoja, nenustygsta.

Nelė jaučia pažįstamą ją deginančių žvilgsnių poveikį. Kai pakelia akis, žmonės išsigąsta, pernelyg įdėmiai įsispitrėja sau į nagus ar akmenuką ant žemės. Ji žino, kad jų norai geri – apsaugoti ją nuo pažeminimo. Atsiveria senos paslaptys. Kaip prieš dvejus metus audros debesys aplaistė našlaites druska ir jos nuvyto, o tėvas parodė į ją drebančiu pirštu. *Ji – blogas ženklas, sakiau tai tą dieną, kai ji gimė.* Jos brolio mylimoji Merė stengiasi netyčia nepaliesi jos rankos. *Ar tai užkrečiama?* Atvirai spoksantys pro kaimą vykstantys keliautojai, šarlatanai, mėginantys parduoti jai piliulį, losjonų ir miltelių. Gyvenimas būnant aiškiai matomai ir podraug nepastebimai.

– Ką pasakei, Leni? – piktai klausia brolis. Jis pasirengęs pulti, įsitempęs lyg žiurkiaujujantis terjeras.

– Nelįsk prie jo, – kužda ji. – Būk geras!

Ji ne vaikas ir ne mėsgalys, dėl kurio pešasi šunys. Čia ne jų-dviejų peštynės, bet *jos*. Ji pajunta tai nelyginant smūgį į paširdžius. Ji užsidengia rankomis, tarsi būtų nuoga.

Minia atsitraukia, kai Čarlis šoka į priekį, jo ranka it mecha-nizmo kūjis daužo prispaustą po savimi Lenį. Kažkas mėgina jį atitraukti, bet jis virtęs pabaisa, besitrankančia, spardančia, ku-liančia lyg spragilu.

– Būk geras, – maldauja ji mėgindama sugriebti broliui už marškinių. – Liaukis, Čarli.

Ji pakelia akis. Erdvė prieš ją prasivėrė. Ji stovi viena pirštais maigydamą kyko kraštą. Dulkėse žvilga kraujo brangakmenis. Jos suknelės pažastyse susidarė prakaito ratilai. Kunigas iškelia ranką jai virš peties, tartum norėdamas paplekšnoti.

Tvinkčioja bičių įgeltos vietos, jos rankos violetinės nuo augalų syvų.

Nelė prasibruka pro minią. Girdi, kaip už nugaros stena peštu-kai, plyšta drabužių audeklas. Ji pasuka prie stačių uolų. Trokšta paplaukioti, pajusti nepakeliamą srovės trauką, tą maudulį, kai galūnės jai priešinasi. Ji nebėgs, sako sau, bet netrukus žemę sudrebina jos žingsniai, iškvepiamas oras degina gerklę.

Tobis

Tobiui reikėtų joti atgal į stovyklą, lėkti palei tas bjaurias gyvatures, kol nesutemo. Bet jis niekada negali atsispirti žvilgsniams, kai žmonės stebi, kaip jis laikydamas vinutes tarp lūpų kabina afišas. Užtrunka ilgiau, negu turėtų, tarsi tai būtų cirko vaidinimo dalis. Brolis juoktųsi matydamas, kaip jis teatrališkai darbuojasi plaktuku, kaip žengteli į šalį, tarsi ruošdamasis atitraukti uždaną. *Sutrimiuoja fanfaros*. Bet kaimiečiai žiūri į jį, lyg būtų svarbus, lyg būtų *kažkas*, ir jis ištiesina pečius, pataiso pienių vainiką, kurį nupynė savo arkliui.

Vos grįš į stovyklą, susilies su aplinka. Jis tėra kitų pagalbininkas, tegalintis gražinti skolą broliui žvėriška savo jėga. Jis krauna šieną, gabena palapinės kuolus ir tepa keltuvo mechanizmą. Jis aukštas, bet nepakankamai. Plačių pečių, bet ne itin storas. Jo jėga praverčia, bet ji blanksta, palyginti su tų, kurie iš jos užsidirba pragyvenimui – pavyzdžiui, ispanų Heraklio Violantės, kuris pririšęs plaukais pakelia 180 kilogramų sveriančią geležinę patranką.

Jam stovint prie smuklės, žmonės nužiūrinėja iš jo balnakrepšio kyšančias afišas, ir jam nuo prakaito sudrėksta apykaklė. Diena per giedra, per karšta, kad galėtų būti tikra. Ji kabo ramutėlė ir tobula it stiklo burbulas, tarsi netrukus sprogs.

Jis žiūri į šviesiaplaukę merginą, bėgančią prie jūros, paskui ją it dūmai kyla dulkės. Strazdanotas berniukas nušlubčioja už

smuklės kampo, jo nosis ir burna kruvinos. *Jie taip susijaudino dėl pasirodymo, kad kilo muštynės.* Štai ką jis šįvakar pasakys broliui Jasperui. Naujiena apie tokį neapsakomą laukimą bent jau kiek apmalšins Jaspero pyktį, o jis tikrai supyks, kai įkels koją į šį... net kaimas būtų pernelyg dosnus žodis jam pavadinti. Sukumpusios it orios senutės rąstinės trobos, perkarę šunys. Jis prisimena Sevastopolį ir išdegusius būstų kevalus, ir gėlių kvapas sukelia jam šleikštulį. Jam dreba pirštai, vadelės dzingsi. Kirai spiegia lyg mortyros. Senų lavonų, išdžiūvusio mėšlo tvaikas. Jis pasitrina skruostą.

Tobis užsiropščia ant savo arklio Grimaldžio, pavadinto klouno vardu, suleidžia pentinus jam į šonus ir pasuka į dabartinę jų stovyklą, iki jos valanda kelio. Šįvakar jie pakraus furgonus, pakinkys zebrus po du ir iš lėto patrauks į šį kaimą. Jis susitarė dėl lauko, kuriame jie pasistatys palapinę, paliepė bakalėjininkui parūpinti kopūstų ir senų daržovių gyvuliams.

Tuoj už kelio rinkliavos užkardo Tobis nusprendžia joti ilgesniu pajūrio keliu, kuriuo nubėgo ta mergina. Pasukęs link stačių uolų, joja pro akmenų tvoromis aptvertus sodus, nuklotus našlaičių kilimais, ir suvokia, kad šis kaimas yra gėlių ūkis. Jis pirmą kart šiais metais išgirsta gegutę, pralekia pro tupintį ant šakos kultupį.

Jūra skaidri kaip ašara, uolos aštrios kaip šautuvų durtuvai. Jūra susijungia su dangumi blyškia ūkana. Jis sustoja, pirštais padaro nelygų kvadratą, tarsi norėtų užfiksuoti vaizdą savo fotografijos mašina. Nuleidžia rankas. Tyri vaizdai nustojo jį kerėti po Krymo karo. Išsitraukia cigarą ir dėžutę degtukų.

Tą akimirką, kai įžiebia degtuką ir įkvepia jo gaivų kvapą, – kamparo, sieros, – pamato merginą, susikaupusią ant uolos, tarsi ruoštųsi įžengti į sceną. Iki vandens – du, gal trys metrai. Jis sušunka: „Ne!“, kai ji metasi į priekį išiestais kojų pirštais, šviesūs

plaukai plaukstosi už nugaros it liepsna. Jūra ją praryja, sugargia. Ji trumpai išnyra, iškelia rankas – grumiasi. Paskui dingsta jam iš akių. Bangos griaudžia.

Jis nė kiek neabejoja – ji skęsta. Jau per ilgai išbuvo po vandeniui. Jis nugriūna nuo arklio, puola į priekį. Pasileidžia stačiu taku per uolas, akmenukai laksto į šalis, pakrypsta kulkšnis, Grimaldis kniūbčioja iš paskos. Merginos – nė padujų. Perveria aštrus lyg peilis skausmas. Pasirodo jos ranka – atrodo išaugusi iš pačios jūros. Jis timpteli marškinius, puola į seklumą. Vanduo šaltas, bet jam nė motais.

O tada ji išnyra, ir jos rankos raižo bangas. Ji vartosi kartu su jomis, lengvai kaip ruonis. Plaka kojomis, neria gilyn, paskui išnyra, ir plaukai prilipę jai prie veido. Kyla kažkoks slaptumo pojūtis, atrodo, lyg Tobis būtų koks įsibrovėlis, bet jis pasijunta sukaustytas ramios jos judesių ekstazės, to, kaip ji režia vandenį lengvai lyg karštas peilis sviestą. Ji atplaukia prie riedulio, nuo kurio nušoko, palaukia į krantą besiritančios bangos ir įsikimba į jį. Suknelė prie jos prilipusi. Jis bemaž tikisi pamatyti pasirodant žvynuotą uodegą, o ne kojas.

Jau ant uolos jinai pastebi jį ir jis mato save, kokį tikriausiai jį regi jinai: pusiau nusirengtu berankoviu veršenos švarkeliu, kiau-
rai permirkusiomis kelnėmis. Prasegtais marškiniais, pro kuriuos matosi apdribę, blyškus pilvas. Ne vyras, bet kvailas lokys. Jis parausta, raudonis nudažo net kaklą.

– Aš... aš pamaniau, kad skęsti, – sako jis.

– Ne.

Ji susiima smakrą delnais ir žaibuoja į jį akimis, pusė jos veido skendi šešėlyje. Bet jis supranta, kad po jos pykčiu slypi kitkas: kažkoks troškimas ištrūkti, tarsi šios vietovės būtų jai per mažos, tarsi jai reikėtų daugiau. Jis pajunta panašų troškimą ir savo krūtiniėje.

Ji nusigręžia nuo jo į horizonto pusę, ir kai ko į ją žiūrėdamas jis negali paaiškinti. Jis pastebi, kad šešėlis krinta ne ant to skruosto. Tikriausiai jis klysta. Įsižiūri įdėmiau. Jį nupurto elektros srovė. Jis žengteli į priekį, bangelės skalauja jam kelius.

Rodos, kažkas paėmė teptuvą ir perbraukė jai nuo skruosti-kaulio iki smakro, likusią veido dalį ir kaklą aptaškė rudų dažų taškučiais. Jam reikėtų nusukti akis, bet negali. Jis neįstengia patikėti, kad šiame tyliame kaime galėtų gyventi toks nepaprastas žmogus. Čia, tarp dilgėlių, purvo ir griūvančių trobelių.

– Žiūrėk ilgai, kodėl gi ne? – sako ji. Jos akyse iššūkis, tartum lauktų, kada jis krūptelės.

Jos žodžiai perveria jį lyg strėlė. Jis išrausta.

– Aš... – ima miknoti jis, – aš... aš... ne...

Stoja tylą. Bangos apspjauo jį, griaudėdamos ritasi virš akmenų. Tarp jų plyti jūra, tarsi ją saugodama. Jam reikėtų pasišalinti. Saulė jau leidžiasi, ir jam teks valandą joti tamsoje. Šių kraštų jis nepažįsta. Jis paliečia peilį prie šlaunies, kur šis laukia pasiruošęs perdurti kiekvieną plėšiką, kuris gali nušokti iš medžio.

Nuo kranto uolų pasigirsta šauksmas, vyro balsu:

– Ne-le! Ne-le!

Ji slepiasi už akmens, dingsta jam iš akių.

Galbūt tas vyras jos sutuoktinis, ji atrodo vedyboms tinkamo amžiaus. Jis spėlioja, ar juodu susivaidijo – gal todėl ji slepiasi čia, prie vandens.

– Ką gi, viso gero, – tarsteli jis, bet ji neatsako.

Jis kiūtina į krantą. Aktinijos puikuojasi balutėse tarp akmenų. Jis sėda ant Grimaldžio ir tako viršūnėje sutinka vyrą, šaukusį ją vardu. Šis nukelia kepurę.

– Ar matei ten apačioje mergaitę? – klausia.

Tobis pasvarsto ir be vargo sumeluoja:

– Ne.

Vos atsidūręs viršuje žvilgteli per petį, bet jos nebėra. Galbūt paniro į vandenį arba vis dar gūžiasi už to akmens. Purslai tykšta nuo to luito. Jis papurto galvą ir paleidžia arklį šuoliais.

Lekia, lyg kas vytųsi. Lekia, tarsi norėtų pralenkti save patį, savo mintis, tarsi norėtų, kad jį nuo jos skirtų atstumas. Gerklėje stringa muselės. Balnas girgžda. Jis nori palikti ją ten kaip vaikas, kuris pakelia akmenį ir padeda atgal nesumaigęs po juo besislepiančių vėdarėlių. Jis nori ją užmiršti. Bet ji nedingsta, atrodo, ji prispausta prie stiklo.

Žiūrėk ilgai, kodėl gi ne?

Jis sumirksi, ima joti greičiau. Staiga tiesiog skausmingai pasiilgsta brolio, jam reikia būti su juo, kaip nors grįžti prie jo, būti tikram, kad jus jo tylą ir bus jo saugomas.

Skutaris, Skutaris, Skutaris.*

Tos šaltos naktys, kulkų švilpimas. Kareiviai, drebantys po suplyšusiu brezentu.

Tai praeitis, sako jis sau, niekas nežino, ką jis padarė, išskyrus Jasperą. *Niekas nežino*. Bet jo širdis daužosi, ir jis palinksta arčiau arklio baimindamasis, kad nuo jo nugrius. Kiras jį nužiūri, suklykia tarsi sakydamas: *Aš žinau – aš žinau – aš žinau...*

Jis bailys, melagis, per jį mirė žmogus. Nuo jo rankos krito galbūt dar tūkstantis.

Nuo žemų šakų puola žvirbliai. Jis pralenkia vežimą. Kiškis ko nepakliūva po Grimaldžio kanopomis. Įprastai toks atsargus Tobis kaip gyvas nėra jojęs taip greitai.

Jis parneš broliui naujieną apie šią merginą, ir Jaspero veidas nušvis iš nuoširdaus džiaugsmo. Šitaip jis truputėlį palengvins savo skolos našta. Tai pirmiausia, ką padarys grįžęs į stovyklą.

* Per Krymo karą Skutario kareivinės buvo paverstos ligonine. Čia dirbo legendinė britų slaugytoja Florencija Naitingeil.

Jeigu nepadarys, jaučia, kad brolis vis tiek atspės. Kartais atrodo, tartum Jasperas laiko jo mintis stikliniame inde. Jis – knyga, kurią galima perskaityti, paprastas mechanizmas, kurio dalis Jasperas gali lengvai surinkti. Jis pasilenkia, kad išvengtų žemos šakos, jam dega šlaunys. Prisimena Jasperą, nutraukiantį sidabrinčius žiedus nuo negyvų kareivių, gniaužiantį rankoje maišelį rusiškų krucifiksų. *Griebiu, ką tik pamatau! Iš to mes sukursim cirką!*

Jeigu jis papasakos Jasperui apie merginą, apie *Nelę*, kas bus tada?

Kiti irgi galėtų pamatyti jos vertę. Ji uždirbtų kur kas daugiau, negu uždirba čia.

Bet fazanui nevikriai sprunkant iš kelio, jis mintyse mato save kaip pėdsekį šunį, broliui nešantį nasruose negyvą paukštį.

Nelė

– Ne-le! Ne-le!

Brolis šaukia ją, bet Nelė neatsiliepia. Ji stebi vyrą, šuoliais lekiantį stačių kranto uolų viršūnėmis, palinkusį arkliui prie karčių. Jai kyla užsispyrėliškas noras pamoti jam, kad grįžtų, liepti žiūrėti į ją, kaip neseniai žiūrėjo. Regi jį, bangelėms skalaujant jam kelius, išgąsdintą jo arklį su balnakrepšiu afišų. *Asį pamaniau, kad skęsti.* Prisiminimas toks gyvas, kad ji nustemba, kai pažiūrėjusi į paplūdimį nepamato jame nė gyvos dvasios. Tada ji suleidžia krumplius sau į šlaunis, prisimena, kaip jis stebėjo ją kvailiojančią vandenyje. Gal jis dabar net juokiasi iš jos, kaip juokėsi Lenis.

Parodyk mums, kaip stovi ant rankų! Kol pamatysim kitus stebuklus.

Ji čia viena, tik ji ir tūkstantis geldučių bei balutėje į šalis išsilakstantys krabai, tokie permatomi kaip pirštų nagai. Brolio šauksmai nuslopsta. Nuo jūros vandens ima niezėti apgamus, ji apžiūri juos pasikėlusį sijonus, ir jai knieti gremžti juos nagais. Kai kurie jų sulig strazdanomis, kiti dideli – sprindiniai. Jie dengia jos liemenį, nugarą, rankas. Ji niekada nelaiškė jų *juoduliais* ar *dėmėmis*, kaip juos vadina tėvas. Veikiau linkusi galvoti apie juos kaip apie akmenukus, mažyčius smėlio grūdelius, kaip apie jos kūną marginantį visą jūros krantą.

Ji prisimena mugę artimame mieste, kai buvo maža – sunkų nuo gėlių vežimą, save ir Čarlį džiugiai šūkčiojančius vežimui šokinėjant per kelio duobes, tų didelių metalinių ratų barškėjimą. Jos broliui buvo penkeri, jai tikriausiai beveik ketveri. Įvažiavus į turgų ji ėmė pastebėti, kad žmonės aplinkui murma, spokso, stauga atsitraukia. Tai buvo miestiečiai, kurių ji nepažinojo ir kurie nepažinojo jos. Jie šnypšte išardavo klausimus. Tėvas pasivedėjo ją į šalį. *Kas jai negerai? Tai tragedija*, – ji pamanė galbūt mirštantanti, tik niekas jai to nesako. Paklausė brolio iš panikos pakeltu balsu, bet jis papurtė galvą.

– Dėl jų, – paaiškino jis prispausdamas pirštus jai prie rankų. – Tik dėl jų. Aš beveik jų nematau.

Vis dėlto ji nesuprato, nežiūrėjo į savo apgamus kaip į kažką, dėl ko reikėtų labai liūdėti, kaip į bėdą, kurią reikėtų ištaisyti. Susirinko nedidelė minia, ėmė rodyti į ją pirštais. Kažkas ištiesė ranką ir pliaukštelėjo jai per skruostą. Brolis laikė ją už rankos ir tankiai alsavo.

– Nesiklausyk jų, – sušnabzdėjo jis.

Tačiau nuo tada ji ėmė labiau juos pastebėti, įsivaizduoti, kad jos draugės žiūri į ją pašaipiai ar suglumusios, kol ji ėmė vengti kitų vaikų, rinktis vienvė.

Kai buvo šiek tiek vyresni ir kunigas išmokė juos skaityti, smuklės lentynose jie rado nutrintą „Pasakų ir kitų istorijų“ egzempliorių. Juodu su Čarliu įdėmiai skaitė knygą drauge. Brolis Grimus ir Hansą Kristianą Anderseną. Skaitė apie ežį Hansą, pusiau berniuką, pusiau gyvūną; apie mergaitę be rankų; apie pabaisą, jo dramblio straublį ir žvilgančiais žuvies žvynais padengtą kūną. Šių istorijų pabaiga visada palikdavo ją be žado ir ji užsi-traukdavo rankoves ant pirštų. Meilė pakeisdavo kiekvieną veikėją: Hansas nusimetė ežio spyglius it drabužį, mergaitei ataugo rankos, pabaisa tapo žmogumi, ir Nelė apžiūrinėdavo medžio

raižinius labai įdėmiai, spoksodavo į tuos negražius, sugijusius kūnus. Ar pradingtų jos apgamai, jei kas nors ją pamiltų? Čarlis kaskart glausdavosi arčiau prie jos ir keldavo rankas tarsi ją užkerėdamas, kad šie pranyktų, ir ji susigraudindavo pati nesuprasdama kodėl.

Ji brenda į vandenį. Šaltis ją bado, jis toks stiprus, kad ji jaučiasi lyg nudeginta, bet niežėjimas rimsta. Ji aikčioja, tankiau darbuojasi rankomis ir kojomis. Stumiasi pro lūžtančias bangas į gilesnius vandenį, kur žino po jūros paviršiumi tykant sroves. Svarbiausia plaukti skersai jų, niekadoms nemėginti priešintis. Bet pajutusi, kaip traukia jūra, ji mėgaujasi šokdama kartu su ja. Sukiojasi, neria žemyn, ir jūros nugludinti akmenėliai baksnoja į kojas. Horizontas tviska. Tas pažįstamas troškimas būti sunaikintai. Mažesnė būdama galėdavo plaukioti kiaurą dieną, kol rankų ir kojų pirštai susiraukšlėdavo it suvytę obuoliai. Net dabar ta šaltos jūros trauka primena jai vaikiškas istorijas, kurias pasakodavo pati sau: kad jūra gali nusitempti ją į povandeninę karalystę, į rūmus iš kiaukutų ir mažyčių perlų, slaptą vietą, į kurią gali patekti tik ji su Čarliu. Ji ima įsivaizduoti viską, kaip įsivaizduodavo tada: lėkštėse padėtas skumbres, laukiančias, kada jas suvalgysi, aidintį juoką, kažkieno ranką, paliečiančią jos – ji gurkšteli jūros vandens, sukosėja. Pakėlusį akis suvokia nuplaukusi toliau, negu manė, kranto uolos mažytės lyg kviečių pėdai.

– Ne-le! Ne-le!

Nusiritus vienai bangai ir dar nepakilus kitai, ji spėja pamatyti brolių, stovintį ant uolų krašto, mojančią jai grįžti. Jo baimė užkrečia ir ją. Šaltis bado odą. Staiga pasijunta pavargusi, išsekusi. Skauda rankas, permirkusi suknelė tempia ją žemyn. Riešai baisiausiai persisukę. Kyla siaubinga mintis, kad niekada nebepamatys Čarlo. Įsivaizduoja, kaip po savaitės bangos išmeta į krantą

išpampusį jos kūną žuvų išėstomis akimis ir Čarlis jos rauda. Ji ima plakti kojomis, talžyti srovę rieškučiomis sudėtais delnais. Jūra siurbia ją į save. Kiekvienas rankos mostas – mažytė pergalė. Krantas artėja, ji susitrenkia kulksnį į akmenį, pajunta, kaip greitai pulsuoja kraujas. Jos akmuo visai šalia, bangos pliaukši, varto ją ant plokščių akmenukų.

– Ką čia išdarinėji?! – piktai klausia Čarlis imdamas ją už rankos. Jo kelnės permirkusios iki kelių. – Išgąsdinai mane.

Ji nusigręžia nuo jo slėpdama, kokia uždususi, slėpdama dar ir savo pasitenkinimą, kad jam rūpi.

– Nejuokinga, – sako jis glostinėdamas nubalnotus krumplius. – Visai nejuokinga.

Ji vėl įbrenda į vandenį, panėrusi sugriebia jam už kulksnies ir suriaumoja it pabaisa:

– Aš tave suėsiu!

– Liaukis, – išsivaduodamas subara jis.

Bet ji mato jo lūpų kamputyje pasirodant šypsenėlę ir netrukus vėl jį prajuokina. Tuoj ji beveik pamiršta skaudžius Lenio žodžius, spoksančius kitus kaimiečius. Net pamiršta, kad Čarlis laukiasi vaikelio ir netrukus ves, ir kad niekam jos nereikės. O šiuo metu tėra ji ir jos brolis, dūkstantys vandenyje, mėtantys plokščius akmenukus į jūrą, kad atšoktų palietę vandens paviršių. Kiekvienas akmenukas tobulai telpa jos delne, tarsi šis krantas, šis kaimas, šis gyvenimas būtų sukurti jai. Čarlis atneša jai batus, ir ji dreba nuo besiartinančių sutemų vėsos.

– Pabandykim sugauti kalmarą, – siūlo ji.

Jie paslėpę už uolos tinklą ir seną surūdijusį žibintą, Čarlis juos paima ir uždega žibalą.

– Nenoriu eiti į tą vaidinimą, – sako jis taip tyliai, kad ji vos išgirsta.

– Kodėl?

– Pagalvojau, – atsako jis, – ir man tiesiog... man tiesiog tai nepatinka.

Pati nustemba, kai pajunta palengvėjimą. Ji padeda galvą jam ant peties.

– Man irgi nepatinka.

Kurį laiką jie žiūri į vandenį, saulė grimzta, kol ima virti bangose.

– Štai! – pagaliau surinka ji, mat seklumoje pulsuoja kalmaro šešėlis.

Čarlis pasemia jį į tinklą, padaras blaškosi, čiuptuvai įsipainioja virvelėse.

Ji sugriebia slidų jo kūną, minkštą kaip medūza. Jis toks tyras ir bejėgis. Jai ateina į galvą suakmeniję plezozaurai, kuriuos mokslo vyrai iškasė iš žemės prieš tris dešimtmečius, pusketvirto metro ilgio žvynuotos, sparnuotos būtybės. Ji įsivaizduoja, kaip toks padaras atplaukia jai į rankas, kiek pinigų žmonės sumokėtų, kad galėtų jį eksponuoti. Girdėjo gandų apie undines, pagamintas iš žuvų odos ir beždžionių kailiukų, rodomas muziejuose šalia dviejų liemenimis suaugusių vyrų.

Stebuklų amžius, – kažkas šitaip jį pavadino, o Čarlis pridūrė: *Dar gudrybių ir mulkinimo amžius.*

Jaspero Jupiterio stebuklų cirkas.

Kalmaras pulsuoja, čiuptuvai prisisiurbia jai prie rankos.

– Galim išsikepti jį ant anglių, – pasiūlo Čarlis.

Jai gurgia pilvas. Ji sunkiai tvardosi, kad nepultų jo žalio, nori pajusti, kaip pilvą nuramina *bent kas*. Savaitė buvo prasta, atlyginimus jiems vėlavo išmokėti, jie mito vien daržovėmis ir žirnių tyre su svogūnais ir morkomis.

Bet Nelė atsilošia ir meta kalmarą į vandenį tiek toli nuo jų tinklo, kiek tik gali.

– Kam tai padarei? – rūsčiai klausia Čarlis, susiraukia ir meta tinklą ant akmenų.